PŘÍSPĚVEK K FAUNISTICE STŘEVLÍKOVITÝCH ČESKOSLOVENSKA

BEITRAG ZUR FAUNISTIK DER LAUFKÄFER TSCHECHOSLOWAKEI

(COLEOPTERA CARABIDAE)

Pavel Moravec

V tomto článku jsou uvedeny výsledky faunistického průzkumu čeledi Carabidae,prováděného v letech 1971 až 1982. Byly vybrány především nálezy všeobecně vzácnějších, lokálně se vyskytujících nebo faunisticky zajímavých druhů a připojeny bionomické poznámky. Nejsou uvedeny některé význačnější nálezy z oblasti Českého středohoří, které jsou zpracovávány do samostatné publikace.To platí i o rodu Duvalius Delar., kde daná problematika vyžaduje podrobné taxonomické zhodnocení.

Za cenné připomínky, revizi nebo determinaci některých druhů děkuji panu J. Pulpánovi z Prahy. Pokud není uvedeno jinak, platí lgt.et coll. P. Moravec. Nomenklatura podle práce PULPÁNA a HŮRKY (in litt.).

1. Leistus rufomarginatus (DUFT.) - Mor.or.: Bojkovice pr. Luhačovice, 20.6.1971 2 ex. v listnatém lese pod kameny. Tento druh, vyskytující se u nás od nížinných do podhorských lesů (PULPÁN, REŠKA, 1973), je také nalézán v jeskyních, často i ve značné vzdálenosti od vchodů (např. v rumunském Bihoru).

2. Nebria livida (L.) - Boh.b.: Píšťany pr. Litoměřice, V.-VI.1971, VIII.1972, VIII.1975. Velmi hojně na březích jezera v pískovně pod náplavy spolu s hojným Bembidion fluviatile DEJ.

3. Notiophilus biguttatus (F.) - Boh.b.: Tisá, V.1969 1 ex. s dvěma dorsálními jamkami na každé krovce (V. Vysoký lgt.).

4. Notiophilus rufipes CURT. - Boh.c.: Žloukovice pr. Nižbor, 25.7. 1975 1 ex. v dubovém lese. V Čechách lokální a vzácný druh.

5. Notiophilus laticollis CHAUD. - Slov.c.m.: Kraskovo pr. Rimavská Baňa, 18.7.1974 1 ex. pod kamenem na suché pastvině; Slov.c.m.: Slizké, 9.6.1982 desítky ex. na vyprahlé pastvině pod kameny a v puklinách půdy.

6. Dyschirius intermedius PUTZ. - Boh.b.: Píšťany pr. Litoměřice,

17.5.1981 1 ex. vyšlapán z hlíny na břehu jezera; Slov.c.m.:Hnúšťa, 6.6.1981 2 ex. na hlinitém břehu řeky Rimavy spolu s Dischirius laevisculus PUTZ.

7. Dyschirius politus (DEJ.) - Boh.or.: Pardubice, 10.-20.5.1979 1 ex. na bahnitém břehu řeky Chrudimky; Boh.or.: Dříteč, 23.8.1979 1 ex. na hlinitopísčitém břehu řeky Labe spolu s Dyschirius lucidus obenbergeri MAŘ.

8. Dyschirius digitatus (DEJ.) - Boh.or.: Pardubice, 10.-20.5.1979 3 ex. na bahnitém břehu řeky Chrudimky.

9. Dyschirius rufipes (DEJ.) - Slov.occ.: Sereď, 25.2.1978 1 ex. na kamenitopísčitém hřišti spolu s hojným Syntomus obscuroguttatus (DUFT.).

10. Bembidion quinguestriatum GYLL. - Boh.b.: Lounky pr. Roudnice nad Labem, 6.4.1980 1 ex. v pařníku ve vesnici; Boh.b.: Ústí nad Labem-Bukov, 9.8.1982 1 ex. pod květináčem na okenním parapetu.

11. Bembidion difficile (MOTSCH.) - Slov.b.: pohoří Vysoké Tatry: Štrbské pleso, 6.7.1976 1 ex. na břehu potůčku ve společnosti Bembidion (Daniela) spp.; Slov.c.: pohoří Nízké Tatry: okolí hory Košarisko u Vernáru, 11.6.1982 5 ex. v bažince na břehu lesního potůčku spolu s Trechus latus PUTZ.

12. Bembidion latiplaga CHAUD. - Slov.or.: Malé Trakany - řeka Tisa, 10.7.1976 3 ex.; Slov.m.: Kamenica nad Hronom, 4.5.1974 1 ex. u řeky Hronu.

13. Bembidion atrocaeruleum (STEPH.) - Boh.m.: Strakonice, 10.7.1974 1 ex. na kamenitém břehu řeky Otavy.

14. Tachys fulvicollis (DEJ.) - Slov.c.m.: Hnúšťa, 6.6.1981 1 ex. na písčitém břehu řeky Rimavy pod vegetábiliemi.

15. Trechus amplicollis FAIRM. - Slov.or.: Nová Sedlica, 18.7.1976 3 ex. pod kameny u potoka ve společnosti velmi hojného Trechus latus PUTZ. Druh rozšířený ve francouzském Centrálním masívu, Sudetech, Západních Karpatech a západní části Východních Karpat, kde je již velmi vzácný. Uvedený nález tvoří východní hranici rozšíření druhu, ale je pravděpodobné, že bude nalezen i v Zakarpatské Ukrajině. Z Polska je uváděn z doliny Wolosatki, což je dosud jeho nejvýchodnější naleziště (PAWLOWSKI, 1975).

16. Trechus montanellus GEMM. et HAR. - Slov.c.: pohoří Nízke Tatry:

okolí hory Košarisko u Vernáru, 11.6.1982 desítky ex. nalezených v nadmořské výšce ca. 950 m. na dvou rozdílných biotopech: ve smrkovém lese u potoka ve vlhkém jehličí a na louce u potoka pod shnilými zbytky travin ve společnosti daleko vzácnějšího Trechus pulchellus PUTZ. Na úbočí hory Králova hoľa, ve výšce 1400 m.n.m. v podobném biotopu, T. montanellus již nebyl nalezen, zde ho zcela nahrazuje Trechus striatulus PUTZ.

17. Trechus austriacus DEJ. - Boh.or.: Kunětická hora pr. Pardubice, 19.8.1979 2 ex. (immatur.) v bezinkové houštině pod vrcholem, hluboko v zemi spolu s ubikvistem Trechus quadristriatus (Schrank.). Z fenologického hlediska zajímavý nález, protože tento druh je hojnější především v prvních jarních měsících.

18. Perigona nigriceps (DEJ.) - Boh.or.: Vamberk, VIII.1944 1 ex. (J. Roubal lgt.).

19. Badister dorsiger (DUFT.) - Mor.m.: Sedlec - rybník Nesyt, 16.7. 1977 1 ex. v rákosí na břehu rybníka; Mor.m.: Břeclav, 1.4.1970 1 ex. s etiketou "Badister sodalis Dft., Ing. Maidl det." (Ing. Maidl lgt.).

20. Harpalus melleti HEER - Boh.b.: Polepy pr. Litoměřice 16.6.1977 1 ex. ve vyschlém rákosišti; Mor.m.: Břeclav-město, 13.7.1977 1 ex. nalezen pod pouliční výbojkou.

21. Harpalus xanthopus winkleri SCHAUB. - Boh.m.: Třebkov pr. Písek, 27.8.1979 1 ex. na lesní pasece pod mechem; Slov.occ.: Dojč pr. Senica, 13.4.1976 1 ex. v akátovém lesíku pod dřevem.

22. Harpalus tenebrosus centralis SCHAUB. - Slov.m.: Kamenica nad Hronom, 10.5.1977 1 ex. pod kamenem na okraji vinice.

23. Harpalus albanicus REITT. - Slov.m.: Kamenica nad Hronom, 10.5. 1977 1 ex. na stejném biotopu jako H. tenebrosus centralis; Slov. m.: vrch Hegy Fárok pr. Štúrovo, 10.5.1976 1 ex. na stepi pod kamenem.

24. Parophonus maculicornis (DUFT.) - Slov.or.: pohoří Vihorlat: Kamenec, 13.7.1976 1 ex. na pasece v dubovém lese; Slov.occ.: Bratislava, 13.7.1977 1 ex. na hrázi řeky Dunaj pod vegetábiliemi.

25. Parophonus dejeani CS. - Slov.m.: vrch Hegy Fárok pr. Štúrovo, 8.5.1976 a 7.5.1977 ca. 10 ex. na stepní lokalitě pod porosty plevelů.

26. Stenolophus steveni KRYN. - Slov.c.m.: Zadiel, 23.7.1974 2 ex. v bažině u silnice.

27. Trichocellus placidus (GYLL.) - Mor.m.: Sedlec - rybník Nesyt, 16.7.1977 1 ex.: Mor.m.: Čejč env., 8.6.1975 1 ex.

28. Amara fulvipes (SERV.) - Slov.c.m.: Kraskovo pr. Rimavská Baňa, 11.7.1977 1 ex. pod hroudou na okraji pole.

29. Amara pseudostrenua KULT - Slov.m.: Kamenín pr. Štúrovo, 17.7.1982 14 ex. v poli na malém, zcela vyschlém slaništi, aktivní v porostech Plantago maritima a na suché cestě. Dva jedinci s jednostrannou, poměrně špatně vyvinutou skutelární porojamkou, opatřenou chloupkem.

30. Amara famelica ZIMM. - Boh.b.: Litvínov - Růžodolská výsypka, 10.8.1975 1 ex. pod kamenem na úpatí výsypky na suchém biotopu (J. Hejkal det.).

31. Amara pseudocommunis BUR. - Boh.b.: Horní Libchava pr. Česká Lípa, 12.4.1981 2 ex. pod vegetábiliemi na hrázi rybníka.

32. Amara pallens STURM (= praetermissa (C.R.SAHLB.)) - Boh.b.: Most, 11.8.1975 2 ex. pod kameny na okraji lesa.

33. Amara sollicita PANTEL (= rektoriki KULT) - Slov.m.: Kamenica nad Hronom 10.5.1977 1 ex. v hlíně na vinici spolu s Amara sabulosa (SERV.); Hung.b.: Velencei hegység: Pákozd, 31.5.1980 1 ex. v zemi při vytrhávání plevelů na okraji opuštěné vinice.

34. Amara brunnea (GYLL.) - Boh.b.: Most, 11.8.1975 2 ex. na okraji lesa pod kameny; Boh.or.: Chloumky pr. Hořice, 5.-13.6.1979 6 ex. ve vlhkém borovém lese.

35. Pterostichus sericeus kratochvili KULT - Boh.b.: Píšťany pr. Litoměřice, 22.5.1977 1 ex. Ekologicky zajímavý nález na okraji pole pod hroudou. Jinak se tento druh v pahorkatině Českého středohoří vyskytuje téměř výhradně na úbočích kopců, především na jižně situovaných, stepních biotopech.

36. Pterostichus leonisi APF. - Slov.m.: Kamenín pr. Štúrovo 8.5.1977 3 ex. v bažině na slaništi ve společnosti Pterostichus vernalis (PANZ.); Slov.c.m.: Kraskovo pr. Rimavská Baňa, 11.7.1977 1 ex. v bažince na okraji pastviny.

37. Pterostichus rufitarsis (DEJ.) - Boh.b.: Kořenov pr. Tanvald, VI. 1976 3 ex. pod kládami ve smrkovém lese.

38. Pterostichus hungaricus (DEJ.) - Slov.c.m.: Kraskovo pr. Rimavská Baňa, 2.7.1973 a 11.7.1977 po 1 ex.

39. Platynus antennarius (DUFT.) - Slov.c.m.: Špánie Pole, 9.6.1981 1 ex. v mokřině na okraji lesa pod kamenem.

40. Dromius strigiceps REITT. - Mor.b.: pohoří Jeseníky: okolí hory Výrovka, 28.9.1980 1 ex. náhodně pod kamenem u cesty v 1050 m n.m.; Slov.c.: pohoří Nízké Tatry: okolí hory Košarisko u Vernáru, 11.6.1982 7 ex. na louce u potoka v trsech trávy v 950 m n.m.

41. Dromius quadrisignatus DEJ. - Boh.or.: Pardubice, 20.11.1978 5 ex. pod kůrou Salix sp. nedaleko řeky Chrudimky ve společnosti hojných druhů Dromius agilis (F.), D. quadrimaculatus (L.) a D. spilotus (ILLIG.) (= quadrinotatus (PANZ.)). Zajímavý nález tohoto v Československu všude vzácného a velmi lokálního druhu.

42. Polistichus connexus (GEOFFR. in FOURCR.) - Boh.b.: Křesín pr. Libochovice, 26.3.1977 a 10.4.1977 4 ex., z toho 1 ex. nalezen pod malým kamenem na stepi, zbývající v ovocném sadu v hromadě drobného kamení, téměř 50 cm pod úrovní okolního terénu. Všechny nálezy ze severních Čech tvoří severní hranici rozšíření druhu ve střední Evropě.

Zusammenfassung

In diesem Beitrag sind neue Funde von 42 seltener oder interessanter Carabiden-Arten behandelt und mit bionomischen Bemerkungen ergänzt. Die angegebenen Fundorte der Arten Paraphonus dejeani CS., Amara pseudostrenua KULT, Pterostichus leonisi APF. und Polistichus connexus (GEOFFR. in FOURCR.) stellen die nördlichsten Verbreitungspunkte dieser Arten in der Tschechoslowakei dar. Der erwähnte Fund von Trechus amplicollis FAIRM. bestimmt genauer die Ostgrenze der Verbreitung dieser Art. Faunistisch interessant sind die Funde etlicher sehr selten oder lokal vorkommenden Arten: Amara famelica ZIMM., Dromius quadrisignatus DEJ. und Dromius strigiceps REITT.

Literatura

Kult K., 1947: Klíč k určování brouků čeledi Carabidae Československé republiky 2. Praha, 199 pp.

Pawlowski J., 1975: Trechinae (Coleoptera, Carabidae) Polski. Monografie fauny Polski, Tom 4, Warszawa, 210 pp.

Pulpán J., Hůrka K., (in litt.): Check-list ČSSR. Cicindelidae, Carabidae.

Pulpán J., Reška M., 1973: Vertikální a územní rozšíření brouků čeledi Carabidae (Coleoptera) v Československu. Acta mus. reginaehrad., ser. a, 12(1971): 85-104.

Adresa autora:

Pavel Moravec, Tolstého 13, 412 01 Litoměřice